

תוכן עניינים

1.....	מבוא
2.....	שאלה מספר 1
3.....	שאלה מספר 2
5.....	שאלה מספר 3
6.....	סיכום
8.....	ביבליוגרפיה

מבוא

עבודה זו תעסוק בסיפור העממי.

נבחן את הסיפור האח העני ושלוש החיות, סיפור על אדם עני שאחיו אינו מוכן לעזור לו ובסופו של דבר לאחר התגלגלות אירועים מסוימת מוצא עצמו עשיר. נראה כי קיימים בו חוקים רבים מתוך חוקי הסיפור העממי כגון חוק השילוש, על פיו בסיפורים עממיים ישנם חזרות על מספרים מסוימים, במיוחד המספר 3, ונראה כיצד חוזר המספר. חוק נוסף שנסקור הוא חוק הקיטוב על פיו בסיפור העממי קיימות 2 דמויות המנוגדות זו לזו. נבין כיצד בא לידי ביטוי מבנה הסיפור העממי, האקספוזיציה, ההסתבכות והסיום.

נעבור על סיפור הנזל וגרטל, 2 ילדים אשר מצאו עצמם אבודים ביער כתוצאה מכך שהוריהם נטשו אותם עקב מצב כלכלי קשה ולאחר שהסתבכו עם מכשפה חזרו לביתם. ננתח את הסיפור מנקודת מבט פסיכולוגית, נראה מה משמעות אובייקטים מסוימים, פעולות ודמויות בסיפור ונבין מדוע נוצר ונשמר סיפור כה אכזרי.

לסיום, נלמד על רב מערכת בספרות, המורכבת מלפחות 2 מערכות הכוללות סיפורת עיקרית וסיפורת משנית ועל סיפורו של ש"י עגנון "מעשה ברבי גדיאל התינוק", ילד קטן שקטן מאוד גם במידותיו. ילד לומד תורה שבסופו של סיפור הציל את עם ישראל ואת משפחתו בעיקר ממוות. נראה מה היו מקורות הסיפור ומהם המוטיבים העממיים ששולבו בו.

שאלה מספר 1

- הסיפור "האח העני ושלוש החיות" הינו סיפור עם ישן העונה על מספר חוקים אפיים החוזרים באופן קבוע בספרות העממית ומקובלים גם היום על מרבית חוקי הספרות העממית:
1. חוק הפתיחה והסיום- על פי חוק זה, לסיפור העממי קיימת פתיחה רגועה ומעוררת שלווה ואכן, סיפורינו נפתח עם הצגת שני האחים. הסבר נינוח ושלך, תקציר על כל אח ועבודתו. כמו כן, הסיום גם הוא רגוע ומשרה שלווה שכן האח העני שהתעשר מוצא את אחיו המת, מביאו לקבורה וממשיך לדאוג לאשת אחיו וילדיו.
 2. חוק השילוש- חוק זה מביא לידי ביטוי מספרים קבועים וחוזרים, שהבולט בהם הוא מספר 3. גילוי המספר נעשה בצורות שונות ביניהם מניין הגיבורים, משימות שהגיבור מבצע, פעולות, תארים ועוד רבים. בסיפורינו, יש חזרה על המספר 3 במספר החיות אותן שמע הגיבור, האח העני; שועל, אריה ודוב ובמספר הסיפורים אותם סיפרו החיות- מטבעות העכבר, בת המלך וכדי הזהב. חזרה נוספת נעשית באמצעות מספר המעשים אותם האח העני עושה; מציאת מטבעות הזהב, ריפוי בת המלך והשלישי הוא מציאת כדי הזהב.
 3. חוק השניים במערכה- חוק זה אומר כי במוקד ההתרחשות, מופיעות 2 דמויות כאשר לכל אחת מהן זהות ותפקיד משלה. כך בסיפורינו, תחילה קיימים במערכה האח העני ואשתו. לאחר מכן, המערכה מתחלפת לאח העני ואחיו העשיר. בהמשך הסיפור רואים במערכה את האח העני ושומר המלך אשר הלך עימו אל בית האיכר. בסופו של הסיפור ישנה מערכה בה מופיעים שוב האח העני שהתעשר ואחיו העשיר שהפך עני. כך רואים את החוק לאורך כל הסיפור.
 4. חוק הקיטוב- חוק זה אופייני לסיפור העם והוא בא לידי ביטוי על ידי דמויות קוטביות. בסיפורינו הרי שמדובר על שני האחים השונים אחד מהשני קצה לקצה, האחד מהם עני והשני עשיר.
 5. חוק המשאלה הכמוסה- בסיפור העממי המאזין מוצא ביטוי למשאלות ליבו הכמוסות. שכן רובינו רוצים להתעשר ולמצוא סכום כסף נכבד שיעזור לנו להתקדם בחיינו כפי שהיה אצל האח העני. בסיפור האח העני ושלוש החיות רואים גם את מבנה הסיפור העממי הקלאסי הכולל אקספוזיציה, הסתבכות, נקודת מפנה וסיום. הסיפור שלנו מתחיל כמובן עם אקספוזיציה קצרה המציגה לנו את הסיפור והדמויות. הוא ממשיך עם הסתבכות כאשר האח העשיר אינו יכול עזור לאח העני לקראת חג הפסח הקרב ומשאיר אותו ללא כלום.
- את נקודת המפנה ניתן למצוא כאשר האח העני הופך עשיר, לאחר הצלת בת המלך ומציאת כדי הזהב. הסיום בעצם מראה לנו כי האח העני שהתעשר מביא את אחיו לקבורה וממשיך לדאוג לאשתו וילדיו על מנת שלא יחסר להם דבר.